

Una Assemblea de nacions, reunides per aquest objecte, car solament si l'acord és pres amb aquesta garantia, tindrà la seguretat d'ésser imposat i generalitzat a tots els països del món. Exemples: Acord d'implantar el sistema mètric decimal; adopció del sistema Morse; mesures sanitàries en casos d'epidèmia, Unió Postal Universal, etc. I si en aquests acords utilitaris, hi ha hagut a vegades defeccions (cas d'Anglaterra i afins en sistema mètric), imagineu-vos com formaria Itàlia (llegeixi's Mussolini!) Espanya (amb la pretensió que 19 nacions parlen oficialment espanyol), Rússia amb els seus 110 milions d'habitants! La reunió de nacions per a una tria entre el francès i l'anglès serà pràcticament impossible d'obtenir. L'experiència ens demostra que la rivalitat entre els Estats i llur enveja recíproca seran sempre barreres infranquejables per a poder elegir com a llengua auxiliar, com a segona llengua per a tothom, una llengua vivent.

Altra solució. Per què no escollim, doncs, una llengua morta? Fora el perill de les rivalitats internacionals!

Realment. I com única solució el llatí.

Llengua de prestigi i d'història, el llatí ha estat pràcticament la llengua internacional dels savis durant tota la edad mitjana. Si al nostre Servet li fou possible de professar una càtedra a la Universitat de Ginebra, i a Kopernik, polonès, una càtedra a Venècia, fou mercès al llatí, llengua universal de totes les Universitats del món, i de tots els homes de ciència.

Però el llatí és, incontestablement, una llengua difícilíssima. Feu-ne la prova; llegiu qualsevol clàssic ara que la Fundació Bernat Metge els ha popularitzat a casa nostra, i veieu el que us costa de traduir-ne mitja plana: si no sou llatí-nista consumat, si no porteu uns quants anys d'estudis previs, haureu de consultar immediatament la traducció catalana, car la sintaxi llatina tothom sap l'enrevessada que és.

Per altra banda, d'ençà del temps de Ciceró, el món ha progressat una mica, i s'hauria d'acomodar la terminologia de tots els avenços moderns i els seus derivats a les necessitats del llatí si volguéssim ésser puristes, o per una llengua híbrida adaptant tota la nomenclatura moderna que actualment es deriva principalment del grec. Solució aquesta que fóra l'única pràctica, car la

llengua dels científics actuals, ja ho és, pràcticament, una llengua híbrida.

La raó principal perquè el llatí no pot ésser acceptada com llengua internacional escrita, malgrat els seus honrosíssims títols, és la seva dificultat extraordinària que la posa materialment per damunt de la immensa majoria de persones, que no tenen el seu estudi com exclusiu o essencial objecte de la seva vida, sinó que haurien d'estudiar-lo com a coneixement auxiliar o secundari per a altres ordres de coneixements. Una llengua auxiliar ha d'ésser fàcil.

La dificultat de la llengua del Laci, amb les seves declinacions múltiples i verbs que regeixen casos determinats, amb les seves conjugacions de varietats nombrosíssimes que contrasta amb la relativa facilitat de les llengües vives actuals, no ha passat desapercibuda als homes eminentes que s'esforcen en convèncer que ha d'ésser el llatí l'escollit. Tant és així, que el professor Peano, de la Universitat de Florència, llatínofil convençut, és l'autor d'un llatí simplificat, que anomena *Latino sine flexione*, on s'han suprimit totes les declinacions desinències, conjugacions, etc., fins a deixar-lo en una espècie de comprimit del llatí d'Horaci. Natural, és, que el que tingués la humorada d'aprendre aquest llatí, no li serviria ni d'ajuda remota pel llatí dels clàssics.

Teniu, doncs, que per la *grafia*, l'anglès fóra el millor. En un any o dos, màxim, podríem posar-nos al corrent; però queda la part de *fonia*, queden els Congressos i les reunions internacionals on no són aptes ni el llatí—llengua ampulosa que cada poble parla a la seva manera—ni l'anglès que només és comprès, quan és parlada entre anglesos.

Els Congressos, aquests viatges de platxeri collectius que fan els homes de ciència i que sota la capa d'aquesta, els serveixen per a trobar manduca i ferrocarrils a bon preu, serien força més profitosos si una sola llengua oficial hi fos parlada. Jo invito als qui han assistit a Congressos internacionals que repassin llurs memòries i que em diguin sincerament—apart de les bones estones amb els conciutadans, i d'alguna coneixença exòtica fugissera—què n'han tret d'anar-hi.

El desconeixement, o el coneixement imperfecte de l'anglès, de l'alemany o el francès no haurà